

TUTKIMUKSEN SUUNNITTELU TIEDON TUOTTAJIEN JA HYÖDYNTÄJIEN YHTEISTYÖNÄ

– ESIMERKKEJÄ & TOIMINTASUOSITUKSIA

Ilina Koskinen ja Tanja Suni, Future Earth Suomi - globaalimuutostutkimuksen kansalliskomitea

Tiede yhteiskunnan tukena

Jo lähes vuosisadan ajan on pohdittu parasta tapaa saattaa tieteellisen tutkimuksen tuottama tieto yhteiskunnan ja päätöksenteon tueksi. Aluksi painotettiin tieteen erottamista yhteiskunnasta sen objektiivisuuden säilyttämiseksi. Uskottiin, että arvointressien ja politiikan vaikutus tieteeseen pystytään minimoimaan, ja tieteelliset tulokset voivat virrata esteettä päätöksentekoon.¹

Viimeisten vuosikymmenten aikana on kuitenkin havaittu, että vaatimus tieteen ja yhteiskunnan erillisyydestä ei ole realistinen. Suuri osa päätöksistä, joiden tulisi pohjautua tieteelliseen tietoon, ei itse asiassa hyödynnä tietoa riittävässä määrin:²

- **Arvot ja politiikka** vaikuttavat rahoitukseen ja tieteen tekemisen edellytyksiin.
- Yhteiskunnasta erillään tehdyn tutkimuksen tulokset eivät ole **helposti ymmärrettäviä ja hyödynnettäviä**.

Nykyisten suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin liittyvien ongelmien monimutkaisuus edellyttää **tieteidenvälistä** ja **yhteiskunnan tarpeet** huomioivaa lähestymistapaa.

Tieteellisen tiedon käytettävyyteen vaikuttavat useat yhteen kytketyt tekijät:³

- Tiedon tuottajien ja käyttäjien **vuorovaikutuksen määrä ja laatu**
- Tieteellisen tiedon **soveltuvuus** käyttäjien tarpeisiin
- Uuden tieteellisen tiedon suhde muuhun käyttäjien hyödyntämään tietoon

Tieteellisen tiedon hyödyntämistä edistävät :

- Tiedon tuottajien ja käyttäjien **pitkäaikaiset ja luottamusta kehittävät** suhteet
- Tiedeyhteisön ja muun yhteiskunnan vuorovaikutusta edistävät **rajapintaorganisaatiot**

Yhteistyöprosessien luominen tiedon tuottajien ja käyttäjien välillä johtaa tietoon, joka vastaa käyttäjien tarpeisiin, jota he pitävät uskottavampana ja jota he uskaltavat hyödyntää. Vuorovaikutteisessa suhteessa tiedon hyödyntäjille avautuu paremmin myös tieteen ja tiedon luonne. Tämä vähentää tiedon hyödyntämisen esteitä, kuten käsityksiä siitä, että tieteellinen tieto olisi liian epävarmaa, epätarkkaa tai epäluotettavaa päätöksenteon pohjaksi.⁴

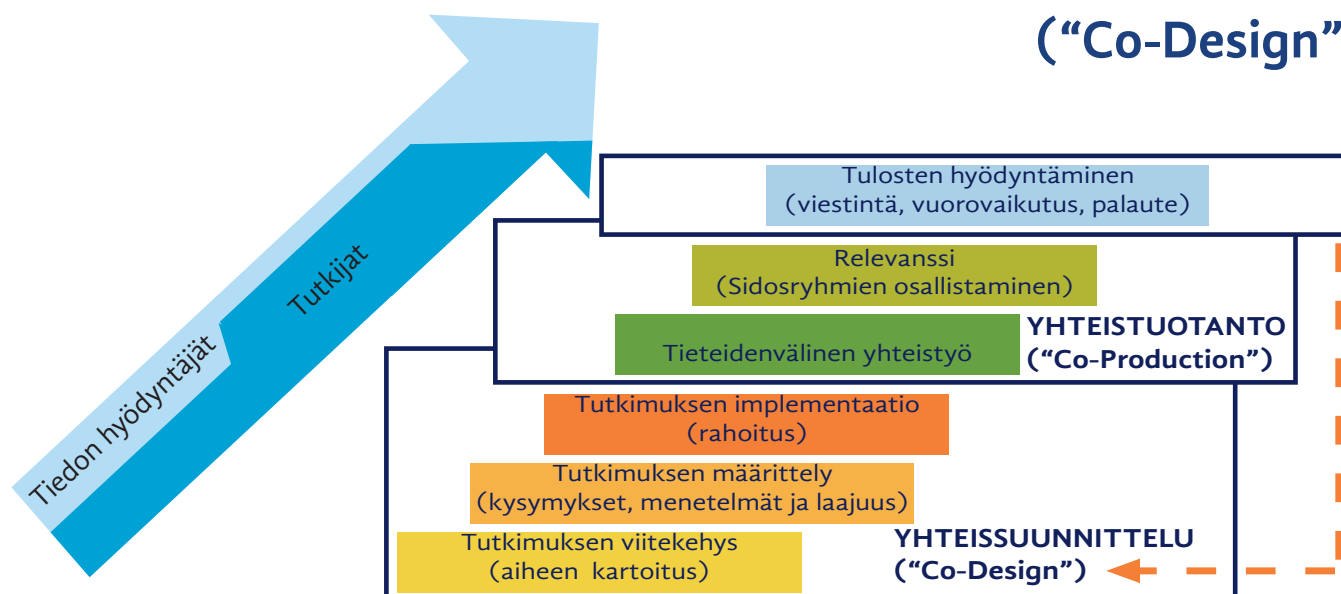
1 V. Bush (1945): *US Government Printing Office*.

2 Ks. C Kirchoff et al (2013): *Annual Review of Environment and Resources*, Vol 38. MC Lemos et al (2012): *Nature Climate Change*
2. H. Jussila (2012): *Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia* 121.
R Laukkanen (2001): *Suomen kasvatustieteen aikakauskirja* 32. M Juntti et al. (2009): *Environmental Science Policy* 12 (2).

3 Ks. C Kirchoff et al (2013): *Annual Review of Environment and Resources*, Vol 3.

4 *Ibid*.

Tutkimuksen yhteissuunnittelu ("Co-Design")

Kuva 1. Tiedon tuottajien ja hyödyntäjien yhteistoiminta hankkeen elinkaaren aikana. Sovellettu lähteestä Future Earth Initial Design Report (2013).

Tutkimuksen yhteissuunnittelun perusajatus on, että tiedon tuottajien ja hyödyntäjien yhteistyö jatkuu yksittäisen hankkeen elinkaaren alusta loppuun saakka (kuva 1).

Yhteissuunnittelu tarjoaa tutkijoille mahdollisuuden tulla yhteiskunnassa näkyviin ja huolehtia siitä, että tutkimuskysymykset ovat **tieteellisesti korkeatasoisia**. Tutkimuksen hyödyntäjä voi yhteissuunnittelun kautta vaikuttaa siihen, että tutkimus on **ajankohtainen** ja **vastaa yhteiskunnallisiin tarpeisiin** ja että tutkimuksen tulokset saadaan **helposti hyödynnettävään** muotoon.

Yhteissuunnittelu ei tarkoita yksinomaan tiedon hyödyntäjien intressejä palvelevaa tilaustutkimusta. Tutkijat tuovat keskusteluun mukaan laajempia näkemyksiä, erilaisen aikaskaalan ja tietoa ongelmien taustoista ja kytkennöistä.

Ideaalitilanteessa yhteissuunnittelu lähtee jo **tutkimuskysymysten määrittelystä**. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää tutkimuksen lopputuotteiden suunnittelemista yhdessä, mieluiten jo prosessin alkuvaiheessa.

- Hankkeen alussa määritellään yhdessä tutkimuskysymykset ja hankkeen laajuus sekä suunnitellaan tavoitteet, jotka palvelevat sekä tutkijoiden että hyödyntäjien tarpeita.
- Tutkimuksen suoritusvaiheessa tutkijoiden rooli on suurempi, mutta vuorovaikutus jatkuu. Tämä varmistaa sen, että hankkeessa tuotetaan sidosryhmien tarpeisiin vastaavia, helposti hyödynnettäviä lopputuotteita.
- Hankkeen loppuvaiheessa hyödyntäjien rooli luonnollisesti kasvaa, kun tutkimuksen tulokset otetaan käyttöön.

Yhteissuunnittelun tasot ja esimerkkejä yhteistyötavoista

Hankkeen sidosryhmiä voi olla vain muutama tai hyvin monta. Sidosryhmien tietotarpeet ja yhteissuunnittelun laajuus vaihtelevat tutkimushankkeesta riippuen.

Hankkeen alussa on hyvä kartoittaa tutkimusta mahdollisesti hyödyntävät tahot ja jakaa nämä neljään kategoriaan vuorovaikutuksen intensiteetin perusteella (taulukko 1):

- **Informointi**
- **Konsultointi**
- **Osallistaminen**
- **Jatkuva yhteistyö**

Eri ryhmien kanssa hyödynnetään erityyppisiä yhteistoiminnan ja -suunnittelun muotoja Internet-sivuista kyselyihin, erityyppisiin tapahtumiin ja ohjausryhmän jäsenyyteen (taulukko 2).

Hankkeen alussa on hyvä laatia vuorovaikutussuunnitelma, jossa kuvaa sidosryhmäjakoja ja hankkeen elinkaaren aikana käytettäviä vuorovaikutusmenetelmiä.

Taulukko 2. Co-designin tasot ja esimerkkejä yhteistyötavoista. Tähti kuvaa soveltuvaa yhteistyön muotoa ja kaksi tähteä erityisen hyvin tietyllä ryhmälle soveltuvaa yhteistyön muotoa. Lähde: E. Durham et al. (2014): The Biodiversa Stakeholder Engagement Handbook.

	INFORMOINTI	KONSULTOINTI	OSALLISTAMINEN	YHTEISTYÖ
Internet-sivu	**	**	*	*
Sosiaalinen media	**	**	*	*
Luennot	**	*	*	*
Sidosryhmäfoorumit		*	**	*
Henkilökohtaiset tapaamiset ja haastattelut		*	**	*
Town Hall meeting		*	**	**
Kyselyt		**	*	*
Esittelytilaisuudet			**	**
Ohjausryhmä				**

INFORMOINTI		KONSULTOINTI			OSALLISTAMINEN	YHTEISTYÖ				
Media	Suuri yleisö	Palkallisyhteisö	Eri tieteenalojen tutkijat	Opiskelijat	Yritykset	Järjestöt	Maanomistajat	Samanaikaisesti ja -valmistelijat	Samanaikaisesti ja -valmistelijat	Päätöksentekijät ja tutkijat

Taulukko 1. Esimerkki hankkeen sidosryhmäjaosta.

Toimintasuosituksia

1 Kaikki tutkimuksen hyödyntäjät eivät ole kiinnostuneita samoista aiheista. Miettikää, kuka tarvitsee juuri teidän hankkeenne tuottamaa tietoa.

2 Tiedonhyödyntäjien tarpeet ja aikaskaalat ovat erilaisia. Ministerit ja kansanedustajat (toimikausi), päätösten valmistelijat (vaihtelee alkaen muutamasta kuukaudesta), lainsäädännön valmistelijat (jopa vuosia), kuntatason päättäjät ja suunnittelijat (tehtävästä riippuen hyvin erilaisia aikaskaaloja), yritykset (muutamasta kuukaudesta muutama vuoteen).

3 Tunnistakaa kohderyhmät ja selvittäkää tietotarpeiden aikaskaalat. Onko valmis-teilla päätöksiä tai prosesseja, joihin teidän tutkimuksenne voisi sopivassa ajassa vaikuttaa?

4 Järjestäkää tapaaminen sopivan kohderyhmän kanssa.

- Selvittäkää **kohderyhmien tietotarpeet** ja suunnitelkaa yhdessä osa tutkimuksesta vastaamaan näihin kysymyksiin (ottaen huomioon, että tutkimuskysymysten tieteellisestä korkeatasoisuudesta vastaavat aina tutkijat).
- Suunnitelkaa yhdessä **sopivia lopputuotteita**: policy-brief, tietopaketti suosituksista, grafiikkaa, sovellus suunnittelijoille, jatkohanke?

**FUTURE
EARTH
SUOMI**

Kestäviä ratkaisuja tutkimustiedon tuottajien ja hyödyntäjien yhteistyönä

Future Earth Suomi koordinoi **Globaalimuutos-tutkimuksen Living lab -verkostoa** tutkimustiedon tuottajille ja hyödyntäjille.

Verkosto tähtää ratkaisukeskeisten tutkimushankkeiden käynnistämiseen ja fasilitointiin. Tutkijat ja tutkimustiedon hyödyntäjät ovat tervetulleita mukaan toimintaan!

info@futureearthfinland.fi
www.futureearthfinland.fi

FUTURE EARTH SUOMI

globaalimuutostutkimuksen
kansalliskomitea